

Vriendendag 2024 verslag

Net nu we een belangrijk deel van de Vriendendag buiten hadden gepland, was het prachtig weer, wat een bof! De Vrienden druppelden binnen en konden met hun koffie en wat lekkers zelfs op het terras van de Oranjerie plaatsnemen.

Voorzitter John van Ruiten heette allen welkom. Het gaat goed met de Vriendenstichting, er zijn de afgelopen tijd 200 nieuwe Vrienden bijgekomen, totaal nu 1700 inclusief de Adoptanten. De Hortus heeft een nieuwe website in gebruik genomen, waarop ook een pagina voor de Vrienden staat. De moeite waard om eens te bekijken. De stichting zet voor de Hortus niet alleen de bijdragen van Vrienden in, ook beheert zij het Carla van Steijnfonds, opgericht met de gelden uit de erfenis van mevrouw van Steijn. Dat brengt de nodige verantwoordelijkheden wat goed bestuur en verantwoording betreft. De Stichting is aangesloten bij de FIN brancheorganisatie (Fondsen in Nederland).

De Vriendenstichting heeft er het afgelopen jaar hard aan gewerkt om te voldoen aan de toets 'Code Goed Bestuur' van de FIN. Dit is gelukt, de stichting mag het bijbehorende label voeren. Hiervoor zijn ook de statuten aangepast. Penningmeester Ton van Zijp zal dit jaar twaalf jaar bestuurslid zijn, de maximale termijn. Hij treedt aan het eind van het jaar af. De stichting zoekt één of twee nieuwe bestuursleden. De Vrienden wordt verzocht erover na te denken.

We zijn blij met de respons van ongeveer 500 Vrienden op de enquête die we in het najaar hebben verstuurd. Er komt veel waardevolle en interessante informatie uit en er worden leuke suggesties gedaan. Samen met de Hortus stellen we een actieplan op. Begin juni komen we hier bij de Vrienden op terug.

We kunnen ons verheugen in een toenemende belangstelling voor onze activiteiten. Dat levert echter ook het probleem op dat we Vrienden moeten teleurstellen, omdat er geen plaats meer is. Dat geldt bijvoorbeeld ook voor de komende Clusiuslezing op 23 april. Het bestuur denkt over oplossingen na. Van deze Vriendendag wordt een film gemaakt die op de website wordt gezet. Dan kunnen Vrienden die niet konden komen toch een indruk krijgen. Ga deze film, gemaakt door Hans Jelles, vooral bekijken, hij is prachtig geworden.

Paul Kessler, prefect van de Hortus, is blij dat de belangstelling groot is voor de nieuwe Mediterrane tuin en de onderdoorgang bij de Sterrewacht, het onderwerp van deze Vriendendag. Heerlijk dat we vandaag rondom de Sterrewacht kunnen wandelen en dan langs het nieuwe tuinonderdeel komen dat zal uitgroeien tot een paradijs van geuren en kleuren.

In het bezoekerscentrum van de Sterrewacht is nu het mooie werk van de 99-jarige kunstenaar Gerard Caris te zien. In deze ruimte worden met ingang van dit jaar door de Hortus en de Sterrewacht samen tentoonstellingen ingericht. Vanaf 13 juli is er een tentoonstelling rond geur.

Paul dankt de Vrienden, niet alleen voor de financiële bijdragen, maar ook voor het meedenken en simpelweg door Vriend te zijn. Hierdoor kunnen we laten zien aan sponsoren en andere partijen dat de Hortus goed geworteld is in de samenleving. Een sterke Vriendenstichting met veel donateurs helpt ons om te doen wat we graag willen: een mooie, verzorgde, betekenisvolle tuin presenteren. Een plek om te genieten, maar ook een plek om wetenschap te bedrijven.

Het stoeplantjesonderzoek van Nienke Beets loopt voorspoedig en Tim Claerhout is met succes bezig met zijn promotieonderzoek over mossen en korstmossen. Met stadnatuur betrekken we een breed publiek. Burgerwetenschap is goed zichtbaar, maar er gebeurt veel meer. De tropische collecties worden voor allerlei onderzoek gebruikt. Collectiebeheerder Roderick Bouman is bezig de hele collectie opnieuw te inventariseren, daarbij geholpen door de tuinmedewerkers, vrijwilligers en een student-assistent. Geur is dit jaar het thema, volgend jaar zal dat 'Plant en Mens' zijn, etnobotanie. Dat gaat van een hoestdrank maken met tijm tot het bouwen met bamboe, en nog veel meer. Een thema waarmee we onze collecties weer op een andere manier voor het voetlicht kunnen brengen. Binnenkort komt er een geheel nieuwe bewegwijzering. Twaalf kroonjuwelen en de belangrijkste tuindelen krijgen een informatiebord. Wegwijzers zullen de bezoekers naar de hoogtepunten leiden.

Jeff Korsmit werkt bijna vijf jaar in de Hortus. Daarvoor was hij boswachter bij Staatsbosbeheer. Als tuindelen heeft hij de kas waar de Amorphophallussen staan en de Sterrewachttuin met de nieuwe Mediterrane tuin in beheer. Deze tuin is aangelegd met het oog op het klimaat van de toekomst in Nederland: droge, warme zomers en natte, niet heel koude winters, met andere woorden het mediterrane klimaat.

Bij een mediterrane tuin stel je je de tuin voor rond een fraaie Toscaanse villa met beelden en terrassen. Dat kan, maar wij hebben ervoor gekozen te tuin minder formeel, wat landelijker in te richten, gericht op planten. Het ontwerp is in overleg met de Hortus gemaakt door Copijn. De tuin is opgebouwd met muurtjes van natuursteen. De ruimte tussen de stenen zijn expres wat groter gelaten, omdat we tussen de stenen plantjes willen laten groeien. De grote planten, olijven, een parasolden en een aardbeienboom zijn al geplaatst. Hiervoor was een grote kraan nodig om ze ter plekke te krijgen. Er komen ook nog cipressen en dwergpalmen. Die dwergpalmen komen uit het noorden van Marokko waar ze lage temperaturen overleven. De eeuwenoude olijven komen uit Noord Spanje. De olijfboeren daar moeten af en toe oude bomen vervangen door jonge. Die oude olijfbomen, 300 tot 400 jaar oud, krijgen bij ons een tweede leven. Alle planten zijn heel goed gecontroleerd op ziekten. We willen natuurlijk geen plantenziekten importeren, zoals de Xylella-bacterie, waaraan met name in Zuid Italië veel olijvenbomen sterven.

Met een kraan wordt een olijf geplaatst

Ook de granaatappels die tot nu toe in kuipen stonden, worden in de vaste grond gepoot, evenals andere vruchtbomen zoals citrusplanten en olijven. Probleem is wel dat mediterrane vruchten om te rijpen een lange, warme zomer nodig hebben. Die is er nu in Nederland nog niet. De planten zelf overleven hier prima. Tussen de bomen komen allerlei kleinere planten en kruiden: lavendel, rozemarijn, springkomkommer, een plant die de zaden met kracht uit de vrucht naar buiten spuit. De rozemarijn wordt aan beide zijden langs de trap gepland. Als je dan over de trap loopt krijg je de geur nadrukkelijk mee.

Er komen ook kleine bolgewasjes oorspronkelijk afkomstig uit het mediterrane gebied. Die komen soms mee met de kluiten van de olijven. Bij het uitkiezen van de olijven bij de kwekerij hebben we met opzet gekozen voor bomen met een grote kluit in de hoop op meelifters. Bij mediterraan denk je aan Spanje, Italië en Griekenland, maar ook Noord Afrika ligt aan de Middellandse zee. Ook daar vandaan hebben we planten voor onze tuin. Op een ondiep verzonken stuk in het water naast het pad naar de onderdoorgang wordt een Lotusveld aangelegd.

Er wordt een wetenschappelijk collectie zonneroosjes (Cistus) opgebouwd. Om de tuin te vullen komen er nu nog zonneroosjes van de kwekerij, maar in de loop van de tijd zullen die worden vervangen door zonneroosjes met bekende herkomst. Toevallig is Jeff's collega Rogier van Vugt op het ogenblik in Griekenland. Daar heeft hij een mooie soort gevonden waarvan hij wat zaad kan meenemen. De bloemen van zonneroosjes bloeien slechts één dag, maar ze hebben heel veel bloemen. Daar komen veel insecten op af, zonneroosjes zijn echt een magneet voor insecten, de bijen zijn er heel blij mee.

Na dit inspirerende verhaal nam Jeff iedereen mee naar de Mediterrane tuin zelf, waar nu nog alleen de bomen staan. Hij vertelde ter plekke bevlogen nog allerlei details. Binnenkort wordt er veel meer gepland. Na een jaar of twee, drie verwacht Jeff dat het een paradijsje is geworden.

Aangekomen bij de Mediterrane tuin gaf Jeff ter plekke uitleg en beantwoordde vele vragen van enthousiaste Vrienden.

Vanuit de Mediterrane tuin liepen de Vrienden voor het eerst onder de nieuwe brug, langs de restanten van de oude waltoren terug naar de Hortus. Daar aangekomen kreeg iedereen bij het Talcothuisje een heerlijk drankje en een hapje dat de cateraars daar intussen hadden klaargezet. Dank voor de sponsoring hiervan door het Hortus Grand Café! Mede dankzij het mediterrane weer hebben de Hortusvrienden een geweldige ochtend beleefd.

Hans Jelles heeft een prachtige film gemaakt van de Vriendendag. Ga die vooral bekijken bij 'Vriendenactiviteiten' op de website van de Hortus.

John van Ruiten: "We hebben een heel interessante lezing en rondleiding gehad van Jeff. Iedereen die hier nu in de tuin rondloopt en ziet hoe dat gaat worden, het is gewoon geweldig! Biodiversiteit uit het mediterrane gebied die het ook in Nederland goed doet: wat wil je nog meer?"